

American architect and critic Peter MacKeith has observed Finnish architecture both close up and from an outside perspective. The professor replied to questions concerning criticism from his university campus in St. Louis, Missouri.

Contrary to popular belief, Peter MacKeith believes that there is a superb and strong tradition of architectural criticism and theory in Finland. "In the last thirty years, regrettably, this tradition has been often disparaged or ignored, even by some within the profession, who have taken too literally Aalto's late dictum on the proper uses of paper, or who favor the sheer pragmatist and narrowly professionalist approach to architecture", says MacKeith.

According to MacKeith, alongside of this ongoing healthy and responsible tradition, there remain moments of conventional unhappy insularity. He sees a stereotypical three-part harmony in this introverted valuation of criticism: "One maxim holds that any positive critique of Finnish architecture by any critic, Finnish or foreign-born, is surely, absolutely correct. A second corollary maintains that any negative critique of Finnish architecture, by a Finnish critic, is impossible to imagine, let alone read – as it will not be published. And the third consequent maxim is that any negative critique of Finnish architecture by a foreign-born critic is simply wrong – because that critic could not possibly know and comprehend the depths of Finnish culture, on which the architecture is based." MacKeith recently discussed the matter with the Finnish conductor Hannu Lintu, who agreed that such limited views permeate the performing arts as well.

To the question of what, in architecture, is the function of criticism and the role of a critic, the professor replies in the words of Walter Benjamin: "The German literary critic and philosopher suggested that a great critic enables others to form their own opinion on the basis of his critical analysis. Moreover, this definition of the figure of the critic should not be a private matter, but as far as possible, an objective, strategic, one. What we should know about a critic is what he stands for. He should tell us this: 'I take this as a guide, not in the interest of pursuing greatness, but in the interest of attempting to provide valuable criticism and to perceive such valuable criticism by others.'" ark

PAUL BMOOTHY

KRIITIKKO NOSTAA ESIIN NIUKKUUDEN CRITIC WHO SEES SCARCITY AS SOCIALLY PRODUCED

Eeva Berglund

Brittiläinen professori Jeremy Till asettaa arkkitehtuurin lähtökohdaksi niukkuuden. Hänen asenteensa on syvästi poliittinen.

Arkkitehti Jeremy Till tunnetaan kärkeivistä kommenteistaan ja kriittisistä kirjoituksistaan. Tillin suunnittelemissa rakennuksissa tiedetään yleensä hänen kotitalonsa, kokeellinen Islington Straw House (Lontoo 2001), jossa hänen vaimonsa Sarah Wigglesworth pitää myös arkkitehtitoimistoaan. Till oli toiminut lontoolaisen Central St Martins College of Arts and Design -yliopiston johtajana muutaman arkuuden,

kun haastattelin häntä lokakuussa. Aiemmin hän toimi Lontoon Westminsterin yliopiston ja sitä ennen Sheffieldin yliopiston arkkitehtiasstojen johtajana. Vuodesta 2010 hän on terävöittänyt arkkitehtuurin käsitteistöä muun muassa Scibe (Scarcity and Creativity in the Built Environment) -tutkimus- ja koulutushankkeessa, johon osallistuu neljä eurooppalaista yliopistoa.

Tillin työhuone on pari vuotta sitten avatulla kampuksella King's Cross – St Pancrasin alueella. Sen viktoriaaniset varastorakennukset on korjattu jylhäksi kulttuuritehtaaksi, missä taide- ja muotoiluopiskelijat kaikkialta maailmasta kulkevat jo kuin kotonaan.

Professori puhuu – ja kirjoittaa – paljon siitä, miten arkkitehtien on turha teeskennellä olevansa politiikan yläpuolella. Arkkitehtuuri riippuu joka tapauksessa politiikasta, ja rakentaminen on aina vallankäyttöä. Till kehittänyt näitä ajatuksiaan vuonna 2009 ilmestyneessä kirjassaan *Architecture Depends*, joka sekä ihastutti että vihastutti ja jonka RIBA palkitsi. Vuonna 2011 ilmestynyt *Spatial Agency: Other Ways of Doing*

vasemmalla | left

Arkkitehti-kriitikon kotitalo Islingtonin kaupunginosassa. Sarah Wigglesworth Architects ja Jeremy Till, Straw House, Lontoo 2001.

The architect and critic's home in the borough of Islington. Sarah Wigglesworth Architects with Jeremy Till, Straw House, London 2001.

Architecture, jonka hän kirjoitti yhdessä entisten Sheffieldin-kollegoidensa Nishat Awanin ja Tatjana Schneiderin kanssa, on tavallaan vaihteohtoisin arkkitehtuurin käsikirja.

Niukkuus ja vallankumouksellisuus

Kestävyydestä ei Tillin mielestä ole enää arkkitehtuurin lähtökohdaksi. Häntä kiehtoo *scarcity* – niukkuus, pula, puute tai vähyys. Se on todellista mutta yhteiskuntajärjestelmän tuottamaa. Käsite auttaa ottamaan välimatkaa myös muodikkaasta säästämisen tai ankeuden (*austerity*) politiikasta. "Oleellista on, että käsite luo sillan talouden ja luonnon, ekonomian ja ekologian välille", hän sanoo.

Tillin yhdessä Jon Goodbunin ja Deljana Iosifovan kanssa toimittama *Architectural Designin* heinäkuun 2012 numero käsittelee niukkuutta ja arkkitehtuuria ehtyvien raaka-aineiden aikakaudella. Se lähtee pelottavien tosiasioiden hyväksymisestä: öljyn, metallien, ruoan ja veden ehtymisestä, maailman saastumisesta. Tekstien mukaan nyt tarvitaan rohkeutta ajatella vallankumouksellisesti, ja niistä näkyy, että työ on jo alkanut. Till itse uskoo, että tuleva niukkuus luo nimenomaan arkkitehteille hyvät mahdollisuudet tarttua maailmaa piinaaviin vaikeisiin ongelmiin.

Kumpuaako hänen uskonsa arkkitehtien uusiin mahdollisuuksiin siitä, että he kamppailevat työssään moniulotteisten ongelmien parissa? "Mielestäni arkkitehdit eivät tee niin. Tosin heillä olisi siihen mahdollisuus. Ammattikunta – paitsi varmaankin Suomessa, missä on eri tilanne – ajautui 2000-luvulla tekemään joko pintakiiltoa markkinoiden huipulle tai erittäin tehokasta rakennustuotantoa toiselle ääripäälle", hän toteaa. Arkkitehtuurilla voisi olla paljon arvokkaampaa tarjottavaa. Arkkitehtien tilakäsitys on suhteellinen ja moniulotteinen, mutta he osaavat ajatella tilallisia suhteita myös sosiaalisina ja ekologisina suhteina.

Till havainnollistaa esimerkiksi 1970-luvun alusta: Brasilialainen Jaime Lerner opiskeli arkkitehdiksi, valittiin Paranán osavaltion pääkaupungin Curitiba kaupunginjohtajaksi, näki jär-

Jeremy Till

kyttävän ongelman infrastruktuurissa ja lähestyi sitä tilallisen ajattelun kautta. Lernerin tilakäsitys ei rajoittunut fyysiseen infrastruktuuriin, ja tuloksena oli innovatiivinen, nopea bussijärjestelmä, jota on jäljitelty kymmenissä kaupungeissa ympäri maailman. Ratkaisua voisi luonnehtia katutasossa toimivana metroverkostona. "Mutta se on viisikymmentä kertaa halvempi", Till huomauttaa.

Architectural Designin numero sekä *Spatial Agency* -kirja sisältävät runsaasti muita, kiinnostavia esimerkkejä. Suhteellisen tuoreiden tapausten ohessa kirja esittelee myös 1960 ja -70-lukujen politisoituneessa ilmapiirissä syntyneitä ideoita, kuten John Habrakenin kehittämää osallistuvan suunnittelun ja massatuotannon yhdistelemistä, mihin tutustumista Till suosittelee.

Itsestäänselvyksiä ei ole

Till on vakuuttunut siitä, että maailmaa uhkaavat ongelmat ovat vakavia ja vaikeita. Uhkakuviin ei kuitenkaan pitäisi johtaa itsestään selvästi säästötoimiin ja teknokraattisiin ratkaisupaketteihin. Tarvitaan paljon luovempaa ajattelua. "Meidän on pohdittava, mitä me haluamme ja mihin me pystymme", hän sanoo.

Innokas twitterin käyttäjä Till kaivaa puhelmastaan esiin asiaan liittyviä lausahduksia. "Jos ongelma vie umpikujaan, on muutettava kysymyksenasettelua", hän sanoo Ezio Manzinia mukaillen. "Käyttäjän voi nähdä ongelmana, mutta hänet voi kääntää myös ratkaisuksi." Tillin mukaan Manzini, kuten taloustieteilijä Amartaya Sen, korostaa hienosti kykyjen merkitystä. "Me arkkitehditkin olemme hyviä näkemään kapasiteetteja, osaamista, mahdollisuuksia." Tillille mikään ei kuitenkaan ole itsestään selvää: "Käyttäjää on lähestyttävä osana vallan kenttää ja palana ympäristön suhteiden ja sosiaalisten suhteiden dynamiikkaa. Sellainen vaatii kuuntelemista ja ajan huomioon ottamista."

Aika liittyy saumattomasti myös niukkuuteen, joka lähtee rajallisuudesta. On selvää, että rajaton kasvu on mahdotonta. "Arkkitehdit näkevät itsensä rakennusten suunnittelijoina. Uudet rakennukset merkitsevät lisää materiaa. Näin, *de facto*, tuotetaan vähyyttä. Niinpä olisi-kin parempi ensin kysyä, vaatiiko tilanne uutta rakennusta. Se on eri asia kuin tehostaminen." Tillin usein käyttämä esimerkki arkkitehdeista, joille tilallinen ongelma ei aina johda uuden rakentamiseen, on Lontoolainen 00/-toimisto. Se ratkaisi esimerkiksi erään koulun lisätilan tarpeen suunnitteleamalla uusiksi pelkästään tilankäytön aikataulun. Hän lisää, että tavaran

arkkitehtien on turha teeskennellä olevansa politiikan yläpuolella

määrän kasvua ajaa uutuudenhalumme. Niukuuden valossa kyse pitäisi kuitenkin olla tavaran uudelleenjaosta, ei lisäämisestä.

Poliittisuus on hyväksyttävä

Miten oikeiden kysymysten kysymistä tai olemassa olevan kapasiteetin luovaa hyödyntämistä voisi opettaa? Tillillä ei ole helppoa vastausta tähän, vaikka kysymys on tuttu ja tärkeä. Hän sanoo pyrkineensä opettamaan, ettei arkkitehdin työ rajoitu rakennuksen eli esineen tuottamiseen. Opetuksesta puhuessaan Till myöntää kuulostavansa arkkitehtuurin vihaajalta, mutta lisää heti, ettei se ole totta. Eihän hän voisi opettaa, jos olisi. ”Päinvastoin, tämä on fantastinen ala!”

Till on usein väittänyt, että rakennettu ympäristö on ”roskaa”. Siitä eivät kuitenkaan ole päävastuussa arkkitehdit, sillä suunnitteluprosessi ei oikeastaan ole enää heidän käsissään vaan projektipäällikön. ”Koska projektipäällikkö ym-

märtää vain markkina-arvot, hän näkee kaiken kvantitatiivisina ongelmina. Arkkitehti vain koristelee, eikä kukaan kysy tärkeitä kysymyksiä.”

Viimeisin Venetsian biennale antoi Tillin mukaan kuitenkin toivoa. Kamaluuden ja omahyväisyyden ohessa hän löysi sieltä myös leikkisyyttä ja radikaalia otetta, joita voisi verrata 1960- ja -70-lukujen avauksiin. ”Valitettavasti niillä ei ole ollut syvää vaikutusta. Tilanteemme on paljon pahempi nyt kuin silloin – niiden kartoittamat tiet ovat edelleen käytettävissämme”, Till muistuttaa.

Hän haluaa olla optimisti. Kun ajatusmaailmaa laajennetaan, käytäntökin seuraa. ”On tyypillistä uusliberalismia väittää, että vain markkinoiden kautta voi toimia, että on pakko tehdä leikkauksia. Se on talousmielessä roskapuhetta ja yhteiskunnan kannalta katastrofaalista. Entä jos osoitettaisiin koko kysymyksenasettelun olevan päin seiniä? Ehkei kasvun puute olekaan ongelma, ehkä se on ratkaisu.” Ajatus-

tensa tueksi Till mainitsee Tim Jacksonin suomeksikin ilmestyneen kirjan *Hyvinvointia ilman kasvua* (Helsingin Sanomat, 2011).

Till myöntää asenteensa olevan syvästi poliittinen mutta on kyllästynyt pyytämään sitä anteeksi. Esimerkiksi talvella 2012 hän puhui St Paul’sin katedraalin Occupy-leirille, mikä oli ristiriitainen kokemus, sillä kaikki eivät suinkaan toivottaneet herra professoria tervetulleeksi. Tavallisempaa on, että hänen kriittisyytensä nostattaa kulmakarvoja, mutta kritiikkömyöskin on poliittista, hän huomauttaa. ”Konservatiivi tyypillisesti väittää, ettei ole poliittinen vaan rationaalinen. Ja sama koskee niin sanottua epäpoliittista arkkitehtia: ‘Enhän minä tee politiikkaa, tämä vain on rationaalinen ratkaisu. Pääpää...’”, hän irvailee.

Tunnin keskusteltuaamme aikaisin samana aamuna Hongkongista palannut Till alkaa väsyä. Hän vilkaisee keltaiseen pyöräilytakkiinsa ja toivottaa mukavaa illan jatkoa. **ark**

WENDY LE BER

vasemmalla | left
Occupy-leiri Lontoon St Paul’sin katedraalin edessä talvella 2012. Occupy camp outside St Paul’s Cathedral, London in winter 2012.

alla | below

Arkkitehti ja kaupunginjohtaja Jaime Lernerin ideoima joukkoliikennejärjestelmä, Curitiba, Brasilia. Rapid bus transit system conceived by architect and Mayor Jaime Lerner in Curitiba, Brazil.

MORIO / WIKIPEDIA COMMONS

According to London-based professor Jeremy Till, scarcity is the starting point for architecture. His position is deeply political.

The architect Jeremy Till is known for his sharp commentary and critical writings. The one building usually associated with him is his home, the experimental Straw House in Islington (London 2001). He designed it together with his wife the architect Sarah Wigglesworth, whose practice it also houses. Till had been head of London’s Central St Martins College of Art and Design for a few months, when I interviewed him in October. Previously he had headed the University of Westminster’s and Sheffield University’s architecture departments. Since 2010 he has been sharpening architecture’s conceptual toolkit through Scibe (Scarcity and Creativity in the Built Environment), a research and education project involving four European universities.

Till’s office is on the recently opened campus at King’s Cross-St Pancras. What were once Victorian warehouses have now been turned into a magnificent culture factory, which art and design students from around the world already seem to treat like home.

Professor Till likes to talk – and write – about how futile it is for architects to pretend they are above politics. Architecture depends on politics in any case, and to build is always to wield power. Till elaborated on these ideas in *Architecture Depends* (2009), which was loved and hated and awarded the RIBA prize for outstanding research. *Spatial Agency: Other Ways of Doing Architecture* (2009), co-written with former colleagues from Sheffield Nishat Awan and Tatjana Schneider, is a kind of handbook of alternative architecture.

AFCONNECTIONS/WORDPRESS.COM

Scarcity and revolution

Sustainability is no longer adequate as a starting point for architecture, Till feels. He is fascinated by the notion of scarcity. It is something very real and yet produced by the social system. The concept of scarcity is also far removed from the fashionable politics of austerity. ”The important thing is that scarcity forms a bridge between economy and ecology”, he says.

The July 2012 issue of *Architectural Design* that Till edited together with Jon Goodbun and Deljana Iossifova focussed on scarcity and on the implications of dwindling resources for architecture. The issue insists on acknowledging some frightening truths: the chronic shortages

of oil, metals, food and water we are facing, a polluted world. Its contributions are a call for bold and revolutionary thought, and they demonstrate that this work has already begun. Till himself believes that impending scarcity will offer good opportunities for architects in particular to grapple with the world’s difficult problems.

Does his belief in new opportunities specifically for architects arise out of the way they already grapple with such complex problems? ”I don’t think they do, actually, but they could. In the 2000s, the profession was derailed – except maybe in Finland where things are probably different – into producing really shiny objects for the high end of the market and very efficient construc-

tion at the low end," he notes. Architecture could, however, offer something far more valuable: in addition to being good at understanding complex spatial relationships, architects are also able to see them as social and ecological relationships.

Till makes the case through an illustration from the early 1970s: Jaime Lerner trains as an architect, becomes mayor of Curitiba in the Brazilian state of Paraná, sees an appalling infrastructural problem and applies spatial thinking to it. Lerner's concept of space was not limited to the physical infrastructure, and the result was an innovative rapid bus transit system, which has been copied in dozens of cities around the world. It could be characterized as a street-level metro system. "But it's fifty times cheaper", Till points out.

The issue of *Architectural Design* and the book, *Spatial Agency*, contain many other interesting cases. In addition to relatively recent examples, the book also presents ideas born of the politicized atmosphere of the 1960s and 70s. One that Till recommends looking into, is Supports, John Habraken's proposal for integrating mass housing and community design.

Nothing is self-evident

Till is under no illusion that the challenges the world faces are grave and difficult. Visions of impending doom should not, however, automatically lead to cuts and technocratic package solutions. We need to think much more creatively. "We have to ask, what do we want and what are we capable of," he says.

An enthusiastic tweeter, Till rummages around on his mobile for some catchphrases. "If you hit a dead end with your problems, then you have to change the questions", he says, drawing on Ezio Manzini. "You can see users as problems but you can also turn them into solutions." Till appreciates the fine way that Manzini, like the economist Amartya Sen, highlights the significance of capacities. "As architects we are also good at seeing capacities, capabilities, opportunities." For Till, nothing is self-evident though: "If you approach users as part of power relations and as environmental and social relations, they immediately enter a dynamic. And you have to listen, you have to be alert to time."

Time is also seamlessly related to scarcity, which is about limits. It is clear that endless growth is impossible. "Architects define themselves through designing buildings. New buildings add stuff to the world. And that, *de facto*, produces scarcity. So it would be better to ask whether the situation requires a new building, and that is different from increasing efficiency." As an example of an architectural practice that does not respond to every spatial problem by building more, Till often cites 00%, based in London. Their solution to lack of space at a school, for instance, was simply to intervene in time-

tabling. Till adds that the growth in material things is driven by our desire for novelty. In a context of scarcity, however, we should be redistributing things, not adding to what there is already.

We must acknowledge the political

How could asking the right questions or making creative use of existing capacities be taught? Till does not have an easy answer to this, although the question is both familiar and important. He explains that he has tried to teach about the way an architect's work goes beyond producing a building, in other words, an object. As he talks about teaching he admits he may sound like he hates architecture, but he immediately adds that it isn't so. He should not be teaching if it were. "I still think this is a fantastic discipline!"

Till has often claimed that the built environment is dross. However, it is not architects who are mainly responsible for this, since the design process is no longer really in their hands, but in those of a project manager. "Because a project manager only understands market values, he sees things as quantitative problems. All the architect does is decorate. And nobody asks important questions."

The latest Venice Biennale did, Till admits, give hope. Amongst horrible, really awful things, he also found playfulness and a radicalism that one might well compare to the counter-ideas of the 1960s and 70s. "They have never had a profound effect. Our situation now is much graver than it was then – those possibilities are still available", Till reminds us.

He wants to be optimistic: when you expand the thinking, practical possibilities will follow. "It's a classic neoliberal act to claim that you can only operate through the market, that making cuts is the only way. Economically it's rubbish and socially it's disastrous. Why not ask

whether the way you are setting up the problem is just wrong? Maybe lack of growth is not the problem, maybe it's the solution." To back up his ideas he mentions Tim Jackson's book, *Prosperity without Growth* (2009, Earthscan).

Till admits that his position is deeply political, but he is fed up with apologising for it. For example, in winter 2012 he addressed the Occupy camp outside St Paul's cathedral, which was an ambivalent experience – not everyone was that happy to welcome the esteemed professor. Normally his critical stance raises eyebrows. Then again, to be uncritical is also to be political, he points out. "Conservatives typically claim that they are not being political but rational. And the same goes for the so-called apolitical architect: 'I'm not political, I'm just working out a rational solution, blah, blah, blah'", he mocks.

Till has arrived on an early flight from Hong Kong that morning, and after an hour he begins to show signs of fatigue. He glances up at his yellow cycling jacket and wishes me a pleasant rest of the evening. *ark*

KIRJALLISUUTTA | REFERENCES:

- » Jeremy Till: *Architecture Depends*. MIT Press, 2009. (katso *Arkkitehti* 5/2009 | see *Ark* 5/2009)
- » Jeremy Till: "Architecture and Contingency", *Field* 2008. Vol. 1(1), pp. 120–135. www.field-journal.org.
- » Jon Goodbun, Jeremy Till, Deljana Iossifova (eds.): *Scarcity: Architecture in an Age of Depleting Resources Architectural Design*. Architectural Design July 2012 / Wiley, 2012.
- » Nishat Awan, Tatjana Schneider, Jeremy Till: *Spatial Agency: Other Ways of Doing Architecture*. Routledge, 2011. Katso myös | See also www.spatialagency.net/
- » www.jeremytill.net
- » www.scibe.eu

KARVAT VAIKO KOIRA? THE BOOK OR ITS COVER?

Tarja Nurmi

Architecture criticism has always generated discourse – some believe there is too little of it while others say it is absent altogether. A representative of Finland's leading newspaper *Helsingin Sanomat* once joined in a seminar on architecture criticism, uttering with all the wisdom of a seasoned panellist "there aren't really any architecture writers to be found". I fixed this person a penetrating look. It was in vain; nothing would induce me to sign the contract the group imposes on their contributors today.

Economic liberalism holds that the first and foremost role of the media is to churn out money for its owners. Journalism itself has become lost somewhere in the profundity of tabloids, internet sites and tablet computers. Writers are asked to sacrifice more and more, while the very definition of culture is co-opted by the principles of profit and ownership.

Tiger economies and urban branding campaigns aping the Bilbao effect are granted plenty of column space – at the expense of careful balanced analysis of architecture and city planning. Rank-and-file reporters are now relied upon to write about building and urban design, mindful not to offend the advertisers. Scores of new architecture forums have been launched in the digital media, where sites like Dezeen churn out a virtually unedited stream of images. International 'starchitects' foot the first class bill for their favourite critics to travel the globe and drum up publicity for their latest creation. The journalistic ethic is often put to the test when ever-dwindling writer salaries no longer even cover expenses. Even so, do make sure to be seen in Pradas, yours or borrowed, however, as today's culture is first interested in the cover and then only the book.

The pay for writing about architecture is criminally low in both the special interest and mainstream media. No other field has seen its interests impoverished to the extent that writing and criticism of the cultural arts has. Intelligent, witty, incisive and informative architecture writing demands not only a natural curiosity and fortitude, but also a wealth of street and book knowledge, a stalwart attention to signs of the times, a large network of contacts – and good shoes. Buildings must be approached from a distance and from up close, and then, even closer, time and again, at leisure.

Quality journalism cannot be sired by money with strings attached, or by towing the twitching lines of the tight-knit power elite. A vigilant critic should never, under any circumstances, have to suck up to or please anyone. Impartiality is only truly possible under financially independent conditions. First-class architecture journalism clamours for an audience in Finland, preferably against the background of a far-reaching debate about our built environment. This simply doesn't exist today. If it did, it could only prosper in a shared working culture that provides architecture journalism and its makers with wings strong enough to take flight.

Tarja Nurmi is a Helsinki-based architect and critic.

ina on ollut puhetta arkkitehtuurin kritiikistä, sen vähydestä tai suoranaisesta puutteesta. *Helsingin Sanomien* edustaja tuli kerran kritiikiseminaarin loppukeskusteluun ja totesi panelistin viisaudella, että "ei oikein löydy arkkitehtuurista kirjoittajia". Katsoin häntä syvälle silmiin. Turhaan katsoin: konsernin nykyiseen avustajasopimukseen en nimeäni laittaisi.

Liberalistisen talouskäsityksen mukaan median on ennen kaikkea taottava rahaa omistajilleen. Journalismi hajoo tabloideihin, internetiin sekä tablettien uumeniin. Kirjoittajista revitään irti aina vain enemmän, ja kulttuurinkin määrittelevät lähinnä voiton ja omistamisen arvot.

Nousevien talouksien ja kaupunkien brändäys Bilbao-ilmion apoinenteineen saa paljon palstatilaa – arkkitehtuurin ja kaupunkisuunnittelun huolellisen analyysin kustannuksella. Nykyisin enää lähinnä rivitoimittajat kirjoittavat rakennuksista ja kaupunkisuunnittelusta. Mutta eivät niin, että mainostajat hermostuisivat. Poliitikot tarjoavat kernaasti mielipiteitään korein kuvin esitellyistä puolivillaisistakin hankkeista: "Lisää Helsinkiin tuota vautaa!"

Suossa ollaan. Tai sitten ei. Arkkitehtuurille on digitaalisessa mediassa avautunut uusia foorumeja, joista esimerkiksi Dezeen-sivusto sulattaa lähinnä toimittamaton kuvavirtaa. Kansainväliset tähtiarkkitehdit kustantavat suosikkikriitikkojaan ykkösluokassa mantereiden yli, saadakseen nostetta uusimmille luomuksilleen. Journalistinen etiikka on usein kovilla, kun kirjoittajien alati pieneneviin palkkioihin ei sisälly edes kuluja. Pradoissa pitäisi silti pyöriä; pahimmillaan nykykulttuurissa katsotaan ensin karvat, sitten vasta koira.

Arkkitehtuurista kirjoittamisesta maksetaan sekä ammatti- että valtamediasa rikollisen vähän. Millään alalla ei edellytyksiä ole kurjistettu yhtä paljon kuin kulttuurikritiikissä ja -journalismissa. Todellisten solmujen varovaisista aukaisu-yrityksistä saattaa saada palkkiokseen epäkollegiaalisia rikosilmoituksia, rivien väleihin muka kirjoitetuista.

Älykäs, hauska, pureva ja informoiva arkkitehtuurijournalismi vaatii aina uteliaisuuden ja rohkeuden lisäksi tietoa ja lukeneisuutta, tinkimätöntä aikansa seuraamista, suuren yhteysverkoston – ja hyvät kengät. Rakennuksia tulee lähestyä kaukaa, likempää ja aivan likeltä, ajan kanssa ja toistamiseen.

Laatujournalismi ei synny mairean rahan tai alan sisäpiirien tempoilevassa talutusnarussa; valpas kriitikko ei kerta kaikkiaan saa mielistellä ketään. Riippumattomuus onnistuu vain taloudellisesti itsenäisissä oloissa. Korkeatasoinen arkkitehtuurijournalismi vaatii Suomessa yleisönsä ja taustakseen laajan arkkitehtuurista käytävän keskustelun. Sitä ei juuri ole. Sekin kukoistaisi vain sellaisen keskinäisen toimintakulttuurin myötä, joka antaa arkkitehtuurijournalismille ja sen tekijöille riittävän kantavat siivet.

Tarja Nurmi on helsinkiläinen arkkitehti ja kriitikko.